

NAARJÄRVI

50-vuotisjuhlalehti 2022

Sisällys

Puheenjohtajan tervehdys	3
Kutsu vuosikokoukseen ja 50-vuotisjuhlaan.....	4
In memoriam	
Aini Aalto.....	6
Tauno Järvinen.....	7
Toivo Siimesranta	8
Naarjärven suojeluyhdistys 2012–2022.....	9
Naarjärven vesikasvillisuus 2021.....	16
Mökkiläisen vesiensuojeluvinkit	19
Elämää Naarjärven rannalla	20
Kisaranta.....	22
Etätöissä Naarjärvellä	24
Lainerannassa toimintaa 20 vuotta.....	26
Naarjärven jäitteenlähtö	28
Riistakameran nappaamaa	30

Suvi Vuoristo

Aamu. Valokuvauskilpailussa 2016 toiseksi sijoittunut kuva.

Naarjärven suojeluyhdistys ry

Johtokunta

Timo Hollmén, puheenjohtaja

timo.hollmen@pp.inet.fi, 040 052 5733

Pekka Salomaa, varapuheenjohtaja

Pekka.Salomaa@energia.fi, 050 032 4486

Pirjo Lönnqvist, sihteeri, rahastonhoitaja

pirjo.lonnqvist@gmail.com, 040 510 0896

Aarno Hiihtola, jäsen

aarno.hiihtola@gmail.com, 040 074 2406

Erik Pehrsson, jäsen

erik@pehrsson.fi, 050 040 9655

Hanna-Maija Saarimaa, jäsen

hanna-maija.saarimaa@muurla.salonseutu.fi,

044 551 4057

Ari Sirkiä, jäsen

ari.sirkia@bestberries.fi, 040 032 3697

Jorma Vuoristo, jäsen

Jorma.Vuoristo@sci.fi, 040 844 8215

Suojeluyhdistyksen jäsenmaksut

Yhdistyksen jäsenmaksu yksityishenkilöiltä peritään joka toinen vuosi. Jäsenmaksut vuosille 2021–2022 on peritty kesällä 2021, jäsenmaksun suuruus 10,00 € per vuosi.

Jos haluat liittyä jäseneksi taikka jäsenmaksusi on jäänyt suorittamatta, voit suorittaa jäsenmaksun

Lounaismaan Osuuspankin tilille IBAN: FI86 5334 2840 0403 66, BIC: OKOYFIHH.

Voit lisäksi suorittaa yhdistyksen tilille myös kannatusmaksua haluamasi summan.

Viestikenttään jäsenen nimi ja yhteystiedot, mielellään myös sähköpostiosoite. Yhdistyksen jäsenrekisteriä hoitaa sihteeri Pirjo Lönnqvist.

Yhdistys ei saa tietoonsa kiinteistöjen omistajanvaihdoksia, joten toivomme kaikkien jäsenten välittävän tietoa yhdistyksestä luovuttaessaan rantakiinteistönsä tai saadessaan uusia naapureita.

Viisikymmentä vuotta suojelutyötä Naarjärvellä

Taivaan ja järven valomeri. Valokuvauskilpailussa 2016 kolmanneksi sijoittunut kuva.

Kustantaja

Naarjärven suojeluyhdistys ry

Toimittaja

Hanna-Maija Saarimaa

Taitto ja kuvankäsittely

Olli Turunen / Tovia Design Oy

Painopaikka

PunaMusta Oy 2022

Etukannen kuva

Kanna minua, Suvi Vuoriston ottama kuva, joka voitti valokuvauskilpailun 2016.

Takakannen kuva

Maiju Hollmén kuvasi joutsenet 24.9.2021 Naarilantiellä menossa Salon suuntaan. Kesä on ohi.

Yhdistyksen kotisivu

www.naarjarvi.fi

K

eväällä 1972 käynnistyi keskustelu Torsti Luntaman aloitteesta suojeluyhdistyksen perustamisesta Naarjärvellä. Aika nopeasti asia sai muitakin kiinnostuneita mukaan. Kesäkuun 9. päivänä perustettiin Tuohitun koululla Naarjärven suojeluyhdistys ry.

Puoli vuosisataa on toimittu järvemme suojelun puolesta. Vuosikymmenien aikana on monin eri toimenpitein tähän tavoitteeseen pyritty. Veden tutkiminen on ollut säännöllistä toimintaa. Kasvillisuuden kartoittamista on tehty monta kertaa. Veden korkeus ja siihen liittyvä pohjapato ovat puhuttaneet rannan asukkaita useasti. Rannan käyttäjien ohjeita on julkaistu koko toiminnan ajan.

Kaikilla näillä ja monilla muilla toimilla on pystytty pitämään järvemme tila lähes erinomaisena puoli vuosisataa.

Asukkaiden sitoutuminen järven suojeluun on ollut erittäin hienoa. Yhdistystä perustettaessa järven rannalla oli 114 kiinteistöä, joista 95 liittyi jäseneksi. Tällä hetkellä kiinteistöjä on 156 ja jäseniä on 108. Yhdistyksemme haasteena on tällä hetkellä kaikkien rannankäyttäjien mukaan saaminen jäseniksi.

Tulevaisuuden muutokset ilmastossa ja muissa olosuhteissa voivat tuoda uusia haasteita suojelutyöhön.

Uskon kuitenkin, että hyvällä yhteistyöllä pystymme turvaamaan hieNON Naarjärven myös tuleville sukupolville.

Timo Hollmén

Naarjärven suojeluyhdistyksen puheenjohtaja

Naarjärven Suojeluyhdistys ry

Vuosikokous Kisarannassa 14.8.2022 klo 15

- 1 § Kokouksen avaus
- 2 § Todetaan kokouksen laillisuus
– Säännöt 10 ja 11§
- 3 § Esityslistan hyväksyminen työjärjestykseksi
- 4 § Kokouksen puheenjohtajan ja sihteerin valinta
- 5 § Pöytäkirjantarkastajien ja ääntenlaskijoiden valinta
- 6 § Esitetään toimintakertomus kaudelta 1.6.2021–31.5.2022
- 7 § Esitetään tilit ja toiminnantarkastajien lausunto
- 8 § Päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta
- 9 § Päätetään tili- ja vastuuvapauden myöntämisestä johtokunnalle
- 10 § Yhdistyksen puheenjohtajan valinta
- 11 § Johtokunnan jäsenten valinta
- 12 § Toiminnantarkastajien valinta
- 13 § Määrätään jäsenmaksun (perusyksikön) hinta kaudelle
1.6.2022–31.5.2023
- 14 § Vahvistetaan toimintasuunnitelma kaudelle 1.6.2022–31.5.2023
- 15 § Vahvistetaan talousarvio kaudelle 1.6.2022–31.5.2023
- 16 § Käsitellään sääntöjen 11 §:n sallimat asiat
- 17 § Keskustellaan muista jäsenkunnan esilletuomista asioista
- 18 § Virallisen kokouksen päättäminen

Naarjärven suojeluyhdistys ry:n 50-vuotisjuhla

Varsinaisen vuosikokouksen jälkeen Ylikulman Yhteistalolla 14.8.2022 klo 16 – n. klo 19
Ohjelmassa:

- Ruokailu
- Musiikkia ja puheita
- Esitelmä Naarjärven vesikasvillisuudesta ja järven suojelusta
- Kakkukahvit ja vapaata seurustelua

Ilmoittatthän tulostanne 50-vuotisjuhlaan viimeistään pe 29.7.2022 sähköpostitse
naarjarvensuojeluyhdistys@gmail.com.

Lämpimästi tervetuloa!

In memoriam

Aini Aalto (1933–2021)

Naarjärven viimeinen ”alkuasukas”

Aini asui syntymäkodissaan Naarjärven rannalla koko ikänsä, paria viimeistä vuotta lukuunottamatta, varsin vaatimattomissa oloissa. Mutta hän oli hyvin elämänmyönteinen ja hänen ystävä- ja tuttavapiirinsä oli laaja. Tämä johtui osin hänen aktiivisesta osallistumisesta yhteisiin tapahtumiin niin järven suojeluyhdistyksen kuin tiehoitokunnan ja avanto-uimareiden toimintaan. Erityisesti viimeksi mainittu oli hänelle varsinainen henkireikä: Aini hoiti sau-

nan lämmityksen huolehtien myös siivouksesta monta vuotta ja oli itsekin innokas avantouimari. Toisaalta tuttavapiirin runsaus johtui myös siitä, siteeratakseni uimareita, kun saunalle ilmestyi uusi jäsen, niin lauteilla ei mennyt viittä minuuttiakaan, kun Aini oli saanut tietoonsa henkilön koko elämäkeran! Osoituksena avantouimareiden arvostuksesta häntä kohtaan voidaan nähdä valokuvassa; jopa joulupukki muisti Ainia lahjalla pikkujoulujuhlassa.

Minä en ehtinyt tuntea häntä kuin runsaat 20 vuotta, mutta minulla oli tapana poiketa hänen pihiipirissään ohikulkiessani haastelemassa kuulumisista. Traditioihin kuului istua pihalla olevalla penkillä ja kertoa uusimmista uutisista.

Eräs kerta minulle on jäänyt erityisesti mieleen. Olin ollut hyvän ystäväni kanssa alkusyksystä sienimetsällä ja päätimme poiketa Ainia tervehtimässä. Oli hirvikärpäs aika ja pihaan tullessamme kaverini sukki kammalla partaansa saadakseen irroitetuksi nämä viheliäiset ötökät pois. Seuraavalla kerralla tavatesani Ainin hän sanoi: ”Kyllä se sinun kaverisi oli todellinen herrasmies, kampasi partansakin ennenkuin sanoi päivää”!

En raaskinut kertoa totuutta.

Erik Pehrsson

Olli Turunen

Naarjärven avantouimarien arkisto

Tauno Järvinen ja Lehtikankare

Tauno Järvinen (1928–2021) oli syntyperäinen Naarjärven rannan asukas. Hän eli koko elämänsä Kiskon Tieksmäen Lehtikankareella. Lehtikankareen torpan ja sittemmin tilan vaiheista on kerrottu *Nautitaan Naarjärvestä* -kirjassa.

Aviopuoliso Maikki (1927–2018) oli kotoisin naapurikylästä, Hongiston Korvenpäästä, ja pari tapasi kylällä kerrotun mukaan joko kirkkotiellä tai seuroissa.

Elämä Lehtikankareella oli pitkälti omavaraistaloutta sotia edeltäneeseen tapaan – lähes näihin aikoihin. Vierailijat näkivät vielä ainakin 1960-luvulla viljan puintia riihessä varstoilla eli klupuilla. Maitoa varten oli vielä pitkälle tälle vuosituhannelle lehmä. Aallon Aini kävi usein soutamalla tai jäätä pitkin potkukelkalla maitoa hakemassa.

Harvoin vieraita syrjäisellä Lehtikankareella varmaan kävi, mutta vieraanvaraisuutta osoitettiin Maikin leipomuksilla. Entiset kylän pojat ovat muistelleet Taunon avanneen järven jäälle luistelukentän omille ja vieraille.

Tauno asioi Toijassa mopolla, ja kaupasta hankittiin hyvin vähän. Tarina ei kerro, oliko ostoslistalla juuri muuta kuin kahvia, sokeria ja suolaa. Sähköt tupaan tulivat 1970-luvulla. Kirkkoon mentiin niin, että Tauno ajoi mopolla ja

Naarjärven suojeluyhdistyksen arkisto / Tapio Äyräväinen

muut seitsenhenkisen perheen jäsenet polkupyörillä.

Taunon jämäptiys jäi kyläläisille mieleen. Tiekunnan kokouksissa epäselvyyksien ilmetessä Taunon taskusta löytyi yksityistiellä. Yhteistoimintaa Tauno harrasti myös Naarjärven Kalastusseurassa. Suojeluyhdistyksen johtokunnan jäsenenä Tauno oli 1993–1997 sekä 1999–2000.

Uudet omistajat Lehtikankareelle

Ville Salaspuro perheineen osti Tauno ja Maikki Järvisen kuolinpesiltä Lehtikankareen 2021. Ajatus on kunnostaa 1800-luvulta olevia torpan asuinrakennusta ja riihtä. Kaikkia suunnitelmia ei ole vielä lyöty lukkoon. Salaspuro kertoo arvostavansa alueen luontoarvoja ja paikan historiallista tunnelmaa, jo-

Lehtikankareen vanha kellari.

ka kertoo todenmukaisesti siitä, miten Suomen maaseudulla on aikanaan eletty ja tultu toimeen.

Ville Salaspuro työskentelee lääketieteellisenä johtajana terveydenhuollon asiakastietojärjestelmiä kehittävällä MediConsult Oy:llä, jolla on toimipiste myös Salossa. Salaspuron isä on jo aiemmin hankkinut Naarjärven pohjoispuolelta Kistolänmäeltä Tuohitun Pietilän tilasta lohkotun metsätilan, mitä kautta alue oli Salaspuroille tuttu jo ennestään.

Toistaiseksi aika on mennyt paikkojen järjestämiseen, raivaamiseen ja remontointiin, mutta Ville Salaspuron mukaan puuhailu rauhallisella tilalla on sopivaa vastapainoa arkityölle.

Pekka Salomaa

In memoriam

Toivo Siimesranta

Järven fiksuin mies

Naarjärven suojeluyhdistyksen kuva-arkisto

Topi Siimesranta järven pohjoispäässä 1944, takana Tuomo Auranen ja Niilo Lehti.

puhelin soi ja hän tiesi kertoa kaikkien hukkuneiden nimet.

Itselleni selvisi myös monta asiaa, kun kävi ilmi, että Topin parhaat kaverit olivat äitini veljet, joista Topi näytti kuvia järven kalastusreissuista. Hän myös tiesi kertoa, että papani oli muurannut lähes kaikki alueen tulisijat ja muut muurauskohteen perustukset. Saha sijaitsi järven pohjoispäässä vuosina 1932–34.

Topi kertoi myös rajuista riidoista ja yhteenotoista järven pohjois- ja etäläpään välillä, joita ei voinut oikein kaikkia kirjaan laittaa. Riidat johtuivat lähinnä erimielisyyksistä järven vedenpinnan korkeudesta, josta vielä tänä päivänäkin riittää erimielisyyttä. Sen suhteen asiat eivät ole muuttuneet, nykyisin riitaa ei käydä onneksi aseilla ja patoa valvoo viranomainen! Toki eska-loitumiseen johti myös joskus väkijuomien nauttiminen, mutta Topi ei fiksunä miehenä halunnut koskaan nimetä ketään.

Topi työskenteli suuren osan elämästään Nokon kartanolla. Kun häneltä kysyttiin, että missäs olet joka puolella käynyt, niin vastaus oli että Salossa ja rintamalla. Siihen aikaan ei juuri paljoa matkusteltu turhan päiten.

Topi tunnettiin myös erittäin siistinä järjestyksen miehenä. Kaikki työkalut olivat moitteettomassa kunnossa, ja aina käytön jälkeen esim. lapiot ja talikot pyyhittiin öljyisellä rievulla, jotta eivät ruostuneet. Ne olivat siististi omilla paikoillaan seinällä. Ihmetystä ja kateutta herätti myös hänen traktorinsa. Miten lähes 40 vuotta vanha traktori voi näyttää siltä kuin olisi juuri haettu kaupasta? Vain Topi piti tavaroista huolta tällä tavalla.

Kun Topin luona kävi, niin aina hän keitti kahvit ja aina löytyi niusua palan painikkeeksi. Ja aina oppi joka käynnillä jotain uutta. Valtava elämäkokemus oli opettanut monia asioita, vaikka hän oli vaatimaton mies ja eli hyvin vaatimattomasti. Mutta silmiinpistävää oli aina siisteys!

Topi eli yksin viimeiset 20 vuotta, hänen vaimonsa oli Perniön vanhainkodissa monet vuodet huonossa kunnossa. Topi sen sijaan eli suhteellisen tervettä elämää loppuun saakka tai ainakaan hän ei kellekään koskaan valittanut vointiansa.

Mistä tulee otsikko Järven fiksuin mies? Topin naapuri, myös järven rannan asukka Markku Suonenvirta sanoi aina, että Topi on järven fiksuin mies! Ja mitä enemmän häneen tutustuin, en voinut kuin yhtyä tähän mielipiteeseen.

Ari Sirkiä

Toivo "Topi" Siimesranta (1920–2014) eli koko elämänsä Naarjärven rannalla. Naapurit muistavat punaisella invamopolla ajavan miehen, joka oli kaikille ystävällinen. Itse tutustuin häneen paremmin, kun aloin haastatella järven vanhoja asukkaita Naarjärvi-kirjaan. Hänellä oli hämmästyttävän hyvä muisti, ja häneltä saatiin korvaamattomia tietoja järven elämästä. Jäi erityisesti mieleen se, kun puhuttiin järveen hukkuneista ihmisistä, eikä Topi muistanut kahden henkilön nimeä. Kun saimme haastattelun loppuun ja Topi meni kotiin, niin vartin päästä

Naarjärven suojeluyhdistys 2012–2022

Henri Laakso

Naarjärven suojeluyhdistys ry:n 40-vuotisjuhlakokous pidettiin Ylikulman Yhteistalolla 12.8.2012. Kokouksessa oli ennätysmäärä osallistujia: 52 henkeä. Varsinaiseen 40-vuotisjuhlaan vuosikokouksen jälkeen osallistui n. 120 henkeä. Tervehdysanat lausui yhdistyksen puheenjohtaja Pirjo Laakso. Salon kaupungin tervehdyksen esitti Elina Suonio-Peltosalo, joka on lapsesta saakka viettänyt aikaansa järven rannalla. Tilaisuuden musiikkiesityksistä vastasivat Juha Vuoristo, Kauko Kuparinen se-

kä tyttörio Anna Muuri, Saara Muuri ja Aada Hämäläinen.

Juhlassa julkistettiin 170-sivuinen kirja *Mennä järvel! Nautitaan Naarjärvestä*. Teokseen koottiin yhdistyksen oman 40-vuotishistoriikin lisäksi kaikkea mahdollista järven historiaan liittyvää alkaen kivikautisten työkalujen kuvista ja 1650-luvun kartasta päätyn kesällä 2012 otettuihin valokuviin. Kirjatoimikuntaan kuuluivat Aini Aalto, Sanna Ajomaa, Pirjo Laakso, Seppo Nurminen, Antero Peijonen, Hanna-Maija Saarimaa, Pekka Salomaa, Ari Sirkiä ja Tapio Äyräväinen. Kirjan tekoon saimme rahallista avus-

40-vuotisjuhla Ylikulman Yhteistalolla.

tusta Suomen Kulttuurirahastolta, Salon kaupungilta ja Perniön kotiseutuyhdistykseltä. Juhlassa kirjan saivat sen ennakkoon varanneet ja muilla on ollut mahdollisuus ostaa kirja vuosikokousten yhteydessä tai tilaamalla postitse. Kirjaa on ollut myynnissä myös Perniönseudun Lehden toimituksessa. Sitä on jäljellä vielä 45 kpl.

Johtokunnan jäsenet

40-vuotisjuhlakokouksessa yhdistykselle valittiin uusi puheenjohta-

ja. Seuraavassa on jatko kirjassa sivulla 148 olevaan toimihenkilöluetteloon:

Puheenjohtajat

Pirjo Laakso 2005–2012

Hanna-Maija Saarimaa 2012–19

Timo Hollmén 2019–

Sihteerit

Sanna Ajomaa 2005–2019

Pirjo Lönnqvist 2019–

Rahastonhoitajat

Eila Alanen 1995–2012

Pirjo Lönnqvist (Laakso) 2012–

Jäsenkirjuri

Raija Nurminen 1999–2012

Pirjo Lönnqvist (Laakso) 2012–

Johtokunnan jäsenet

Pekka Salomaa (varapj) 2000–

Pirjo Laakso 2001–2012

Harri Peltosalo 2002–2020

Ari Sirkiä 2003–

Jorma Vuoristo 2004–

Sanna Ajomaa 2005–2019

Aarno Hiihtola 2005–

Hanna-Maija Saarimaa 2012–

Per-Erik Pehrsson 2020–

Tilin/toiminnantarkastajat vuodesta 1991 lähtien

Aini Aalto 1991–2011

Olavi Knaapinen 1991–2011

Anssi Halminen 2012–2020

Linnea Halminen 2012–2020

Jorma Lehmusojja 2020–

Veijo Manninen 2020–

Varatilin/toiminnantarkastajat vuodesta 1991 lähtien

Aulis Laine 1991–1999

Airi Aalto

Anja Lammervo 1991–1999

Pirjo Aapio 2000–2015

Eila Eronen 2000–

Riitta Peltola 2015–

Vuosikokoukset on pääsääntöisesti pidetty Salon kaupungin omistamassa Kisarannassa. Kaksi kertaa on viimeisen 10 vuoden aikana koonnuttu Salon seurakunnan leirikeskukseen Naarilaan ja yhden kerran Tieksmäki-Metola-kyläyhdistyksen Lainerantaan. Ajatus on ollut pitää kokous vuorotellen etelä- ja pohjoispäässä järveä, mutta Naarila on ollut yleensä varattuna seurakunnan omiin tarpeisiin haluanamme ajankohtana. Kokouksiin on osallistunut keskimäärin 31 henkeä. Vuoden 2021 kokous oli ensimmäinen, johon jäsenkunta

Johtokunta helmikuussa 2022.

pystyi osallistumaan etäyhteydellä. Sitä käytti hyväkseen neljä henkilöä.

Yhdistyksen jäsenmäärä on laskenut kuluneella 10-vuotiskaudella. Vuonna 2012 jäseniä oli 131 eli 84% 156:sta rantapaikasta. Vuoden 2022 alussa jäsenmäärä oli 108 eli 69 %. Koko 10-vuotiskauden ovat yhdistyksen jäsenmaksut pysyneet samansuuruisina: mökkiläisjäsenet 10 €/kiinteistö, Salon kaupunki (Kisaranta) maksaa 350 €, Salon seurakunta (Naarila) 150 € ja Tieksmäki-Metola kyläyhdistys (Laineranta) 30 €. Yhteisöiltä jäsenmaksu laskutettiin vuosittain, mökkiläisiltä joka toinen vuosi. Naarjärven kalastusseuran kirje on toimi-

tettu oman jäsenkirjeemme yhteydessä joko sähköpostitse tai paperipostina.

Salon kaupunki on tukenut toimintaamme vuosittaisilla avustuksilla, jotka ovat vaihdelleet 190 eurosta 1 300 euroon (keskimäärin 600 euroa). Avustukset on myönnetty ja käytetty rapujen istutuksiin, kaislanniittoon, Tyrynsuun pautoaltaan ruoppaukseen ja vesitutkimuksiin.

Vuosikokouksissa on käynyt myös ulkopuolisia vierailijoita: Rapututkija Teuvo Järvenpää piti mielenkiintoisen esityksen jokiravun ja

täpläravun eroista, ravun elämäntierrosta ja elinympäristöistä. Salon SPR:n Marja-Leena Forssén ja Susanna Voitto antoivat ensiapuohjeita ja neuvoja kesämökin lääkekaappin varustuksesta, Valonian neuvoja Elenoora Jalonen kertoi jätevesiasioista ja vesiasiantuntija Janne Tolonen raportoi veden laatututkimuksista. Omin voimin olemme selvittäneet jätehuoltoja ja jätteiden lajittelua. Kokouksissa yleisimmät jäsenten esille tuomat asiat ovat liittyneet

Janne Tolonen Valoniasta vuosikokouksen esitelmöitsijänä Naarilassa 2020.

rapuihin, patoon, kaislanniittoon ja koviin ääniin – niin ihmisten, eläinten kuin koneiden aiheuttamiin.

Raputilanne

Aiemmin runsasrapuinen Naarjärvi koki romahduksen, kun jo aiemmin vähentynyt rapukanta hävisi tyystin 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä. Syksyllä 2013 Naarjärven kalastusseura sijoitti eri puolille järveä 10 sumppua, joissa kussakin oli kuusi lisääntymisiää olevaa naarasrapua ja neljä urosta. Sumpput nostettiin ylös huhtikuussa 2014. Muutama yksilö oli kuollut,

Syksyllä 2015 istutettiin järveen toiveikaina 2 000 rapua. Seuraavana keväänä oli emorapujen pystöjen alla runsaasti munia.

mutta muuten ravut olivat pirteitä, ja lähes kaikkien naaraiden pystöjen alla oli isot munavarastot. Ravut jätettiin sumppuihin kesän ajaksi ja niitä ruokittiin säännöllisesti. Ravunpoikasten toivottiin levittäytyvän sumppujen ympäristöön.

Syksyllä 2014 kalastusseuran Pekka Korpela hankki lisää rapuja koesumputukseen. Tästä erästä hän lähetti seuraavana syksynä n. 70 rapua Eviraan tutkittavaksi: kaikki ravut olivat terveitä. Toiveikkaana eri puolille järveä istutettiin 2000 rapua syksyllä 2015 ja sama määrä uudelleen 2016. Suojeluyhdistys maksoi puolet molemmista rapueristä (1 600 €/kerta). Vuosikokouksessa 2017 Pekka Korpela kertoi, ettei koeravutus ollut tuottanut lainkaan tulosta. Rapujen kuorenvaihto oli viileän kesän jäljiltä myöhässä eikä ollut varmuutta, onko yhtään istutettuja rapuja elossa. Tuon vuoden jälkeen on ollut yksittäisiä löydöksiä, yleensä kuolleita, jokunen elävä. Syy rapujen heikkoon menestymiseen järvessämme ei ole selvinnyt.

Kuvat Pekka Korpela

Pato

Vedenpinnan korkeus on aina puhuttanut järven rantojen asukkaita. *Mennä järvel!* -kirjassa on seikkaperäinen selostus järven säännöstelyn vaiheista. Vuonna 2004 Tyrynsuulle rakennettu pato pitää veden korkeuden sovitulla tasolla muulloin paitsi kuumina ja kuivina kesinä. Kun taivaalta ei sada uutta vettä ja aurinko haihduttaa entis-

Tyrynsuun pato molemmista suunnista.

täkin, ei järven oma vedentuotanto riitä, vaan vedenpinta laskee. Tälle asialle emme voi mitään. Padon alueen läpäisevää putkea on välillä käyty omavaltaisesti tukkimassa, mikä ei ole suotavaa. Veden on virrattava edes putkellisen verran, jotta vesi järvessä vaihtuu. Kesällä 2018 padon putki oli noussut niin, että laskuojaa uhkasi kuivuminen. Tilanne hoidettiin ruoppaamalla n. 30 m pituiselta matkalta metrin syvyydeltä. Samalla vaihdettiin tukossa ollut juoksutusputki. Jo edellisellä vuonna kävivät Aarno Hiihtola ja Jorma Vuoristo raivaamassa aiemman padon jäänteitä pois.

Veden laatututkimukset ja kasvillisuuskartoitus

Aiemmin ELY-keskus teki kolmen vuoden välein veden laatututkimuksen, jossa analysoitiin järven happi-, typpi-, fosfori- ja klorofyllipitoisuuksia, mutta tutkimusväli muuttui 2010-luvun puolivälissä kuudeksi vuodeksi. Vuonna 2012 vesinäytteet otettiin ja tutkittiin helmi- ja elokuussa. Viimeisimmät vastaavat tutkimukset tehtiin vuonna 2018. Kesällä 2020 yhdistys teetti oman tutkimuksen Lounais-Suomen vesi- ja ympäristötutkimus Oy:ssä.

Peimarin koulutuskuntayhtymän oppilaitos Livian opiskelijat ottivat

Jarkko Leka ja Katri Väänänen lähdössä tekemään kasvillisuuskartoitusta kesällä 2021. Kuvassa näkyy selvästi Kisarannan rehevöityminen.

Kuvat Pirjo Lönnqvist

Permiönsuun lehden arkisto / Aku Poutanen

Kalastusseuran toimeksiannosta järven vedestä näytteitä maaliskuussa 2017. Vesitutkimuksessa oli todettu veden olevan melko, muttei hälyttävän hapanta, mutta varsin happipitoista. Happamuus vaihteli näytteenottoajankohdan mukaan. Opiskelijoiden tekemät tutkimukset jatkuivat koekalastuksella kesällä 2017.

Kesällä 2021 yhdistys teetti vesikasvillisuuskartoituksen, jonka suorittivat Valonian vesiasiantuntija Jarkko Leka ja maantieteen opiskelija Katri Väänänen.

Kaikista edellä mainituista tutkimuksista löytyy raportit yhdistyksemme verkkosivuilta kategoriasta "Tutkimukset" (aloitussivun oikea alakulma). Vesitutkimuksista löytyy pitkältä ajanjaksolta yhteenvetotaulukot Valonian Jarkko Lekan koostaman kasvillisuuskartoituksen yhteydestä.

Kesällä 2013 antoi huolta kalaverkkojen limoittuminen. Lounais-

Esimerkkinä tutkimuksista veden happipitoisuudet järven etelä- ja pohjoissyvänteissä helmi-huhtikuussa 1972–2021.

Suomen vesi- ja ympäristötutkimus Oy tutki Jorma Vuoriston sinne toimittaman vesinäytteen, joka oli otettu järvestä vuorokauden olleen verkon huuhteluvedestä. Limoittumisen syyksi tutkimuksessa todettiin *Hyalotheca dissiliens* -koristelevä, joka on tyypillinen makean veden levä. Esiintymät ovat runsastuneet viime vuosina karuissa ja kirkasvetisissä järvissä jollainen Naarjärvin on.

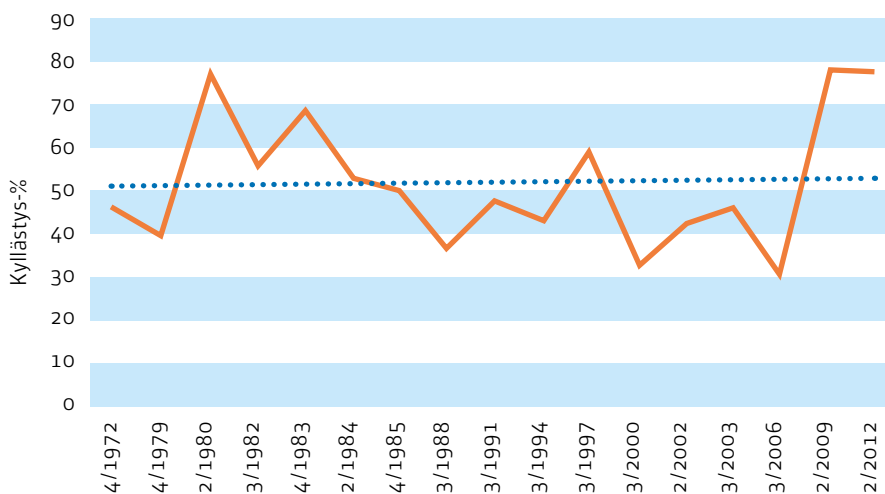
Kaislanniitot

Yhdistys hankki vuonna 2008 veneeseen kiinnitettävän kaislaleikkurin, jolla Ari Sirkiä on käynyt leikkaamassa kaislaa ja järviruokoa pieniltä alueilta. Talvisin on rannanomistajien toivottu leikkaavan jään päälle jääneen kasvillisuuden esim. lumikolalla työntäen. Koska useat rannat ovat kasvaneet ruokoa runsain määrin, päädyimme kesällä 2017 ja 2018 leikkauttamaan kasvillisuutta ammattilaisvoimin. Paraisilla kotipaikkaa pitävä JaLe Line Oy toi leikkuukoneen järvelle kahtena kesänä ja niitti mm. Naarilan rannan, jossa oli paksua järviruokokasvustoa. Ensimmäisenä kesänä niitettiin 16 yksityistä rantaa ja jälkimmäisenä 12 rantaa. Jo ensimmäinen leikkauskerta vähensi kasvillisuutta selvästi ja toisen kerran jälkeen kasvu hidastui edelleen. Yhdistys maksoi, osittain Salon kaupungin avustuksella, Tyryn-suun niiton ja apuveneeseen käytön, rannanomistajien kontolle tuli oman rantansa niittokulut.

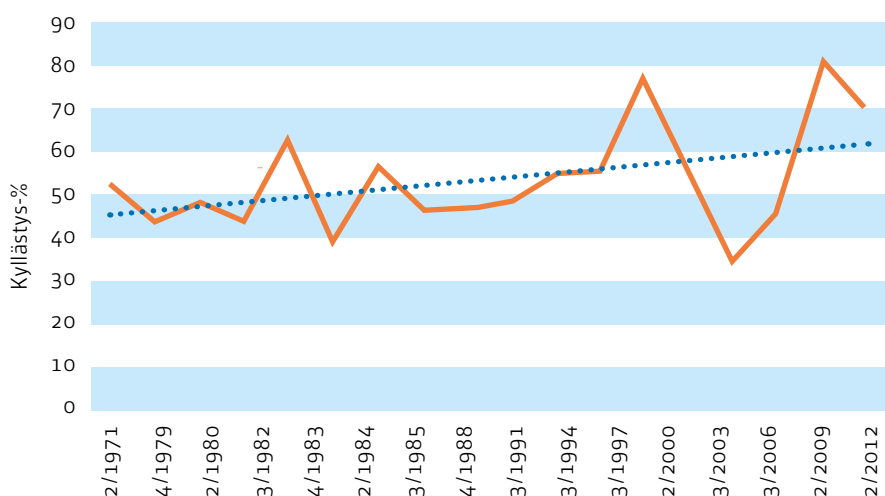
Elotulet-kyläjuhla

Olimme mukana Tieksmäki-Metoläkyläyhdistyksen järjestämässä Elo-

Hapen kyllästysaste, syväanne/talvi, eteläosa

Hapen kyllästysaste, syväanne/talvi, pohjoisosa

tulet-kyläjuhlassa 26.8.2016. Kolmantena yhdistyksenä tilaisuuteen osallistui Naarjärven Kalastusseura. Meillä oli oma pöytä, jonka äärellä kerroimme yhdistyksen toiminnasta. Kävijöillä oli mahdollisuus liittyä jäseneksi ja ostaa historiikki. Juhlissa jaettiin yhdessä järjestetyn valokuvauskilpailun palkinnot. Kilpailun aiheena oli "Minun järveni". Kisan voitti Suvi Vuoriston kuva "Kanna minua" (tämän lehden kansikuvana), toiseksi sijoittui saman kuvaajan "Aamu" ja kolmantena palkittiin Raija Nurmisen ottama kuva "Taivaan ja järven valomeri". Kyläjuhlan päätteeksi katsottiin ulkovalkokankaalle heijastettu *Järven tarina* -elokuva. Tunnelma oli sanoin kuvaamaton hämärtyvässä illassa veden äärellä.

Tiedon kulku jäsenistölle

Kotisivut www.naarjarvi.fi julkaistiin kesällä 2013. Niiden tekijäkksi saimme järven vapaa-ajan asukkaana Katja Lampelan (Lieska-tuotanto). Sivustolla ilmoitetaan ajankohtaisista asioista ja julkaistaan kokouspöytäkirjoja ym. toimintaan liittyvää. Myös jäseneksi voi liittyä kotisivujen kautta. Aluksi sivustoja päivitti Sanna Ajomaa, vuodesta 2020 alkaen Hanna-Maija Saarimaa. Kotisivujen myötä otimme käyttöön facebookin, jonka käyttö voisi olla nykyistä aktiivisempaa.

Jäsenkirjeet ja -maksulomakkeet on pyritty toimittamaan sähköpostitse.

Valkokangas ja yleisöä hämärtyvässä illassa. Alakuvassa puheenjohtaja Hanna-Maija Saarimaa päivystämässä yhdistyksemme pöydän takana.

Kuvat Olli Turunen

Kuvat Jarkko Leka

Naarjärven vesikasvillisuus elokuussa 2021

Naarjärven suojeluyhdistys ry tilasi vuonna 2021 Naarjärven vesikasvillisuuskartoituksen ja vesikasvillisuuden hoitosuunnitelman Valonialta. Vastaavan tyyppinen vesikasvillisuuskartoitus on tehty Naarjärvellä vuosina 2001 (Vogt 2002) ja 2011 (Kulmala 2011).

Naarjärven vesikasvillisuus selvityksen maastotyöt tehtiin 10.–

11.8.2021. Kartoitustyö tehtiin soutuveneestä tarkkailemalla käyttäen apuna teleskooppivartista haravaa (max. pituus 4,0 m), pientä lyhytvartista haravaa ja vesikiikaria. Vesikiikarin avulla uposkasvihavain-toja pystyttiin tekemään reilun 1,5 metrin syvyyteen saakka. Varsinaista rantakasvillisuutta ei tässä työssä kartoitettu.

Järvi kierrettiin kokonaan ympäri rantoja myötäillen soutaen ja sa-

malla tehtiin havaintoja sekä matalalla että syvällä kasvavista vesikasveista. Järven näkösyvyyttä mitattiin valkolevyllä muutamista paikoista. Näkösyvyys vaihteli välillä 2,8–3,0 metriä. Vesikasvien eri elomuotojen yleisimpien lajien maksikasvusyvyiksiä mitattiin useista paikoista ympäri järveä. Erityisesti uposkasvien suurimpien kasvusyvyyksien on havaittu ilmentävän järven tilaa ja siinä tapahtuvia muutoksia.

Naarjärven pohjoisosan perukassa kasvaa runsasravinteisuutta ilmentävää ka-pealehtiosmankäämiä (taustalla). Syvem-mällä kasvaa erityisesti ulpukkaa ja sii-mapalpakkoa. Palpakon lehti kelluu ja on muodoltaan kapea ja pitkä.

Ennen maastotöiden aloitusta Naarjärvestä tehtiin paikkatieto-työnä alustava vesikasvillisuuskartta satelliittikuvan (Google Earth) ja ilmakuvan (Maanmittauslaitos) pe-rusteella. Kartalle rajattuja alueita täydennettiin ja korjattiin maasto-havaintojen pohjalta. Karttaan mer-kittiin kasvillisuusalueiden valtalaji-t. Kartoitustyön lomassa kerät-tiin havaintoja myös harvinaisista ja pienillä aloilla kasvavista lajeista.

Vesikasvillisuuden pääpiirteet

Naarjärveltä havaittiin yhteensä 24 vesikasvilajia sekä kaksi rantakas-viksi yleisesti luokiteltua saralajia, jotka kasvoivat kuitenkin pääsään-töisesti matalilla vesialeilla. Vesi-

kasvillisuus jaotellaan usein elo-muotoryhmiin sen mukaan, mikä on niiden kasvutapa ja -paikka. Naar-järveltä havaitut vesikasvilajit kuu-luvat seuraaviin elomuotoihin: irto-keijukat, uposlehtiset, pohjalehtiset, kellulehtiset, ilmaversoiset sekä vesisammalet. Yleisesti voidaan tode-ta, että niukkaravinteiseksi järveksi Naarjärvestä on melko monimuo-toinen vesikasvilajisto ja hyvää ve-den tilaa ilmentävät suuret pohja-lehtiset, tummalahnanruoho, raani ja nuottaruoho, ovat sekä yleisiä et-tä melko runsaita. Tummalahnan-ruoho on Naarjärvellä alueellises-ti uhanalainen laji. Uhanalaisia ve-sikasveja Naarjärveltä ei havaittu. Kulmalan raportissa (2011) Naar-järven vesikasvilajeja on mainittu 18, mutta on huomattava, että Kul-mala ei ole vuonna 2011 kiertänyt koko järveä. Vogtin raportin (2002) mukaan vuonna 2001 Naarjärvestä havaittiin 19 vesikasvilajia.

Yleisiä ja melko runsaita vesi-kasveja koko järveä ajatellen olivat

Niukkaravinteisuutta ja veden hyvää tilaa ilmentävät suuret pohjaruusu-kekasvit ovat Naarjärvellä yleisiä ja runsaita. Vasemmassa kuvassa on matalassa vedessä hiekka-pohjilla kasvava nuottaruoho. Keskikuvassa oleva tummalahnanruoho kasvaa Naarjär-vellä monin paikoin jopa mattomaisen tiheänä kasvustona tyypillisesti 1,5–3,0 metrin syvyydessä. Oikealla oleva raani on rönsyävä ja harvalehtinen melko kookas pohjaleh-tinen ratamokasvi. Raania voidaan pitää huomionarvoisena lajina, sillä se on harvina-inen Etelä-Suomessa.

nuottaruoho, raani, siimapalpakko, ulpukka, järviruoko sekä järvikaisla. Merkille pantavaa kuitenkin on, et-tä pohjalehtisistä ei tehty havainto-ja Naarjärven pohjoisosasta, joka on järven keski- ja eteläosaa rehevämpi ja toisaalta matalampi alue. Pai-koitellen yleisiä vesikasveja puoles-taan olivat tummalahnanruoho, rus-koärviä, pohjanlumme, järvikorte ja pullosara. Tarkempi kuvaus Naar-järven vesikasvillisuudesta löytyy Lekan (2021) laatimasta raportista.

Onko Naarjärven vesikasvillisuutta tarpeen poistaa?

Vesikasvillisuus on tärkeä osa järven ekosysteemiä ja maisemaa. Vesikas-villisuuslajisto ja lajien runsaussuh-teet ovat kytköksissä järven ekologi-seen tilaan. Vesikasvillisuus ilmen-tää vesistössä tapahtuvia pitkäai-kaismuutoksia. Esimerkiksi rehe-vöitymisen myötä lajimäärä kasvaa, mutta voimakkaan rehevöitymisen seurauksena lajimäärä alkaa vähetä.

Erityisesti uposkasvillisuus häviää voimakkaan rehevöitymisen seurauksena. Toisaalta rehevyyden lisääntymisestä hyötyvät lajit yleistyvät ja runsastuvat. Varsinkin monet ilmaversoiset ja kellulehtiset (mm. limasikat) menestyvät rehevissä vesissä.

Naarjärven ekologisen tilan parantamisen kannalta ei ole nykytilanteessa tarpeellista poistaa vesikasvillisuutta pohjois- tai eteläosasta. Rannoilla oleva vesikasvillisuus sitoo maalta veteen päätyvää ravinnetta kiintoainekuormitusta sekä on mm. vesilintujen ja kalojen lisääntymis-, ruokailu- ja elinalue. Virkistyskäytön näkökulmasta voi olla tarpeellista poistaa kasvillisuutta mökkien edustoilta, mutta tämä jää kunkin kiinteistönomistajan omaan harkintaan. Etenkin pohjoisosassa näin on toimittukin monien mökkirantojen kohdalla. Laajoja ja perusteellisia vesikasvillisuuden poistoja olisi tarpeen välttää, ja olisi keskityttävä vain virkistyskäytön kannalta välttämättömien vesialueiden hoitoihin. On myös hyvä tiedostaa, että poistettujen vesikasvilajien tilalle voi myöhemmin tulla poistettua lajia haitallisempi laji tai lajeja. Myös rantojen ruoppauksia on tarpeen välttää, mikäli suinkin mahdollista.

Jarkko Leka
Valonia

Lähteet

- Kulmala, H. 2011. Kasvikartoitus Naarjärven vesi- ja ranta-alueen kasvistosta ja putkilokasviluettelo. Julkaisematon raportti. 5 s + 2 s.
- Leka, J. 2021. Naarjärven vesikasvillisuus-kartoitus ja vesikasvillisuuspoistojen tarpeen arviointi. Julkaisematon Valonian raportti. 22 s.
- Vogt, H. 2002. Kiskonjoen vesistön 65 järven tutkimus, osa III: Perniönjoen vesistön järven tila ja hoito, liite 5B Vesikasvikartoitusten tulokset. 5 s. Järvitutkimus O2 Ky. Salonseudun kehittämiskeskus. Salo.

Mökkiläisen vesiensuojeluvinkit

Mitä vähemmän jätevettä, sitä helpompaa niiden käsittely on. Kompostikäymälä ja kantovesi sopivat mökkeilyyn. Kunnosta jätevesijärjestelmäsi ja muista järjestelmän säännöllinen huolto, ylläpito ja oikea käyttö. Sijoita jätevesijärjestelmä riittävän etäälle rannasta ja huolehdi, etteivät puhdistetutkaan jätevedet pääse vesistöön. Käytä pesuaineita säästeliäästi ja suosi ympäristömerkittyjä biohajoavia tuotteita. Vähäisistä tiskivesistä aiheutuvat haitat ovat kuitenkin vähäisempiä kuin kertakäyttöastioiden käyttö. Älä pese vesistössä mitään, vaan imeytä pesuvedet maahan.

Pidä ranta luonnontilaisena ja kasvillisuuden peittämänä. Älä haavoita maisemaa rakentamalla liian lähelle vesirajaa tai liian rajulla rantapuuston harventamisella. Luonnontilainen kasvillisuus pidättää paremmin vesistöihin kulkeutuvia ravinteita ja maa-ainesta kuin kylvönurmikko. Vältä kaivuutöitä rannassa, äläkä kaiva ojia suoraan vesistöön vaan jätä suoja-vyöhyke rantaan. Säilytä akut, maalit, öljyt ja liuottimet huolellisesti kaukana rannasta sateelta suojattuna. Perusta komposti riittävän etäälle rannasta ja talousvesikaivosta. Kompostoi huussin tuotokset huolella ja käytä niitä hyödyksesi kasvimaalla, marjapensaille tai kukkapenkissä. Erotellun virtsan voit käyttää kompostiherätteenä tai laimennettuna lannoitteena. Käymäläjätteen maahan kaivaminen ei ole sallittua.

Vesikasveja voi poistaa oman rannan edustalta, jos ne haittaavat rannan käyttöä. Vie leikattu vesikasvimassa heti maalle ja kompostoi se. Muista, että vesistölle luontainen kasvillisuus tarjoaa elinympäristön linnuille, kaloille ja monille muille vesieliöille. Kasvillisuus on myös osa monimuotoista rantamaisemaa. Vesikasvillisuus kilpailee levien kanssa ravinteista. Vesikasvillisuuden poistaminen voi lisätä leväntuotantoa. Vältä rannan ruoppausta. Jos ruoppaat, muista tehdä ruoppausilmoitus ELY-keskukseen ja huolehdi, että ruoppausmassat läjitetään maalle mahdollisimman kauas rannasta. Huolehdi veneesi ja moottorisi kunnosta, vältä myrkkymaaleja ja käytä soutuvenettä aina kun mahdollista.

Kalasta sen verran kuin itse tarvitset. Suosi särkikalajien ja pienten parvikalajien pyyntiä petokalajien sijaan. Maksamalla kalastonhoitomaksun osallistut vesistöjen kalavedenhoitoon. Noudata laissa säädettyjä alamittoja, rajoituksia ja rauhoitusajkoja. Ota selvää paikallisista kalastussäännöksistä esimerkiksi pyydyskalastukseen. Valikoi ruokapöytäsi sopivan kokoisia saaliskaloja. Vapauta pienet yksilöt kasvamaan ja suuret yksilöt lisääntymään. Liity mukaan paikallisen osakaskunnan tai vesiensuojeluyhdistyksen toimintaan.

Elämää Naarjärven rannalla

Tällä kauppakirjalla myymme ja luovutamme me allekirjoittaneet maanviljelijä Emil Armas Wahlström ja vaimonsa Martta Maria Wahlström omistamastamme Alhainen nimisestä tilasta Tuohitun kylässä Perniön kunnassa hammasteknikko Unto Olavi Mätölle sen määräalan, joka on maan päälle merkitty pyykeillä Naarjärven rannassa suuruudeltaan n. o.130 ha.

Näin alkoi kauppakirja, joka on kirjoitettu 23.8.1954. Silloin alkoi minun ja lapsuuden perheeni kesänvietto Naarjärven rannalla. Perheeseemme siis kuului äiti, isä ja veljeni, joka oli minua viisi vuotta vanhempi. Asuimme Salossa kerrostalossa, ja varsinkin isäni haaveena oli omistaa pieni pala tätä Suomenmaata. Hän kierteli naapurimme Alpo Laakkion kanssa kat-

somassa rantatontteja. Kriteerinä hänelle olivat ilta-auringonpuoleinen matalapohjainen järvenranta, jossa lasten olisi turvallista opetella uimaan ja hänellä itsellään oli-

si kasvimaa. Kerran hän sitten tuli kotiin ja kertoi löytäneensä tontin Naarjärveltä. Laakkiot ostivat vie-reisen tontin.

Meidän mökkimme rakentaminen alkoi vähitellen. Rakennus-töissä oli apuna Arvo ja Tauno Ilo-la Muurlasta. Laakkiot ostivat vanhan junan tavaravaunun, joka tuotiin kuorma-auton lavalla sinne. Siitä tuli remontoimalla ihan perinteisen mökin näköinen. Sen verran ihmetystä junan tavaravaunun tuominen kuitenkin naapureissa herät-

Ylemmässä kuvassa Maiju rakennustyö-maalla. Alakuvassa Maiju soutelemassa veljensä Heikin kanssa.

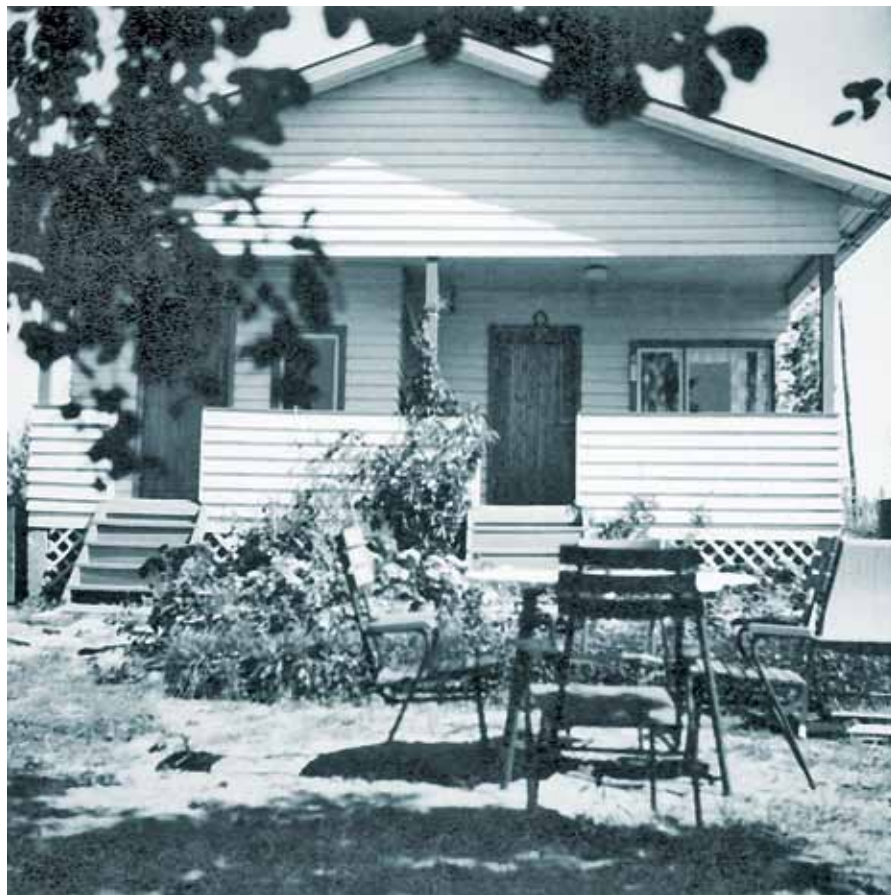
Kuvat Maiju Hollménin kotialbumista

ti, että Alpo sai lempinimen Naarjärven asemapäällikkö. Muutamia vuosia myöhemmin Laakkion mökki tuli meidän omistukseemme, kun he muuttivat pois kauas Salosta ja näin ollen mökkimatka olisi ollut heille liian pitkä.

Mökille muutettiin aina kesäkuussa ja siellä oltiin koulun alkamiseen saakka. Siihen aikaan koulut alkoivat vasta syyskuussa. Isä kävi mökiltä käsin töissä Salossa. Paljon muitakin mökkejä rakennettiin samaan aikaan Naarjärven rannalle. Santasaaren myymäläauto kävi kaksi kertaa viikossa ja sitä aina odotettiin. Tinkimaito haettiin ensin Wahlströmiltä ja myöhemmin Riskiltä. Paljon mukavia lapsuusmuistoja on jäänyt mieleen.

Nykyisin mökki on minun omistuksessani. Siellä me mieheni kanssa olemme paljon. Nykyisin mökkikausi alkaa huhti-toukokuussa ja päättyy syys-lokakuussa. Puuhas-teltavaa ja korjattavaa riittää tällai-

sessä vanhassa mökissä. Ulkoisesti mökki näyttää samalta kuin 50-lu-

vulla. Sisätiloja olemme yrittäneet aina silloin tällöin päivittää nykyaikaan. Pojat perheineen viettävät siellä myös useasti viikonloppuja ja jotkut lomianaakin. Iloinen lasten riemu kuuluu tänä päivänäkin samalla tavalla kuin omassa lapsuudessa. Olen todella onnellinen, että voin tarjota lapsille ja lastenlapsille samanlaista riemua kuin olen itse kokenut tämän puhtaan ja kirkasvetisen järvemme rannalla.

Maiju Hollmén

Lähes seitsemän vuosikymmentä Naarjärven rannalla viettänyt mökkiläinen

Vuokko, Heikki ja Maiju Mättö kesällä 1955.

Sunnuntaisin mentiin kunnanrantaan

heisessa kuvassa ovat vanhempani, serkkuni ja minä Naarjärven kunnanrannassa (nykyisin Naarjärven uimaranta) kesällä 1969. Olen yrittänyt mahtua isän viereen lepolaselle, joka on rysähtänyt kasaan ylimääräisestä painosta. Serkku muistaa, että se nauratti meitä kovasti kuvaa otettaessa, ilmeisesti myös kameran takana ollutta toista serkkua.

Kuvaan tiivistyy 8-vuotiaan kesän kohokohta: perhe on koolla aurinkoisena kesäpäivänä järven rannalla, ja mukana ovat serkut, jotka ovat tulleet jokakesäiselle Perniönvierailulle aina Paimiosta asti.

Kolmihenkisellä perheelläni oli tapana viettää kesän lämpimät lepopäivät kunnanrannassa. Saa-vuimme hyvissä ajoin aamulla, jotta pääsimme omalle paikallemme rannan reunimmaiselle "tontille". Siellä oli meidän perheessämme arvostettua omaa rauhaa, johon asetuimme lepolassen, uimapatjan ja viltin kanssa. Eväskassi pantiin varjoon näkösuojaa antavien puskiensa alle. Äiti oli yleensä pakannut mukaan kahvia termospulloon, sitruunasoodaa, meetvurstilla päällystettyjä voileipiä, korvapuusteja ja yllätykseksi Carneval-keksejä.

Parasta oli kirkasvetinen, lämmin Naarjärvi ja pehmeä, pitkälle järveen jatkuva hiekkaranta. Siellä saattoi pulikoida juuri niin kau-

Anne Foley'n arkisto

an kuin vanhemmat sallivat. Sitten hytisteltiin hetki pyyhkeen sisällä ja lämmiteltiin viltillä, kunnes tuli taas liian kuuma.

Äiti kertoo, että heti kävelemään opittuani juoksin kunnanrantaan tullessamme suoraan veteen. Sittemmin opin onneksi uimaan Naarjärven uimakoulussa. Rohkeaa uimahyppääjää minusta ei koskaan

tullut, mutta hienosta laiturista oli silti paljon iloa, vallankin teini-ikäiselle auringonpalvojalle.

Viimeiset 15 vuotta äidillä ja minulla on ollut mahdollisuus viettää aikaa omalla mökillä Naarjärven rannalla. Saunarantaan kuuluvat ilonkiljahdukset kunnanrannasta.

Anne Foley, o.s. Leirola

Tuohitussa kasvanut turkulainen

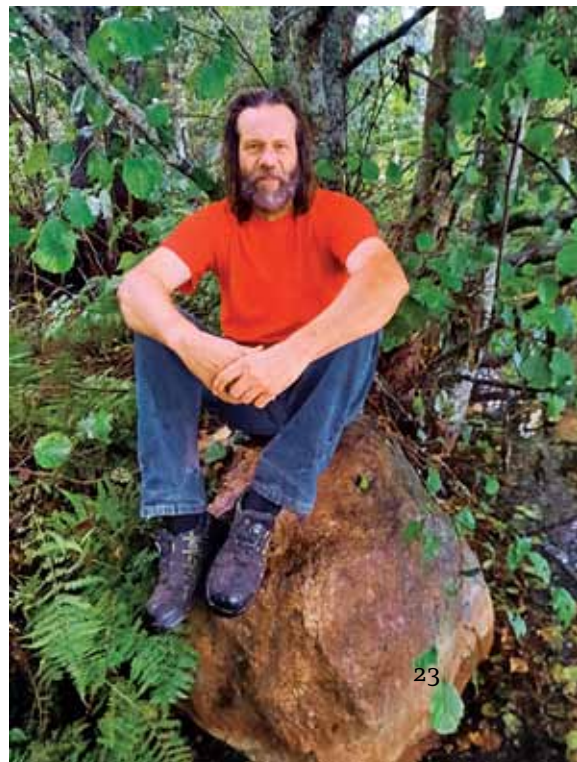
Rantakivet

Anne Foleyn tarinan valokuvassa näkyy taustalla iso kivi. Sama kivi ja toinenkin näkyvät 1960-luvun alussa otetussa Ismo Muussaarelta saadussa kuvassa. Etummainen kivi on hiekalla vesirajassa ja taaempi hiekan ja rantatöyrään rajakohdassa. Saman hiekalla olevan kiven päällä on värivalokuvassa polvillaan pikkumies Timo Saarimaa. Kuva on todennäköisesti kesältä 1966. Timo kävi kesällä 2021 etsimässä kiveä, jonka päällä pikkupoihana poseerasi. Hän löysi rantapusikosta yhden kiven, joka osoittautui kuvia vertaamalla tuoksi toiseksi rannalla olleeksi kiveksi. ”Timon” kivi on hävinnyt jossain vaiheessa – ehkä silloin, kun rannalle tehtiin kaksoislaiturirakennelma.

Ismo Muusaaren arkisto

Timo Saarimaan arkisto

Markku Oksanen

Etätöissä Naarjärvellä

Poikkeustila julistettiin, ja Suomi sulkeutui maaliskuun puolivälissä 2020 hyvin nopeasti. Olin vielä opettamassa 11.3.2020, ja uuden kurssin oli määrä alkaa 17.3.2020. Mutta ensimmäiset koronatapaukset yliopistoissa olivat jo todettu, joten luennot peruttiin, ja kohta myös yliopistojen ovet laitettiin säppiin eikä edes rakennuksiin päässyt. Täysin uusi, kotona tapahtuva etäopetuksen aikakausi oli alkanut yliopistoissa. Työt oikein alkoivat puhtaalta pöydältä, sillä zoomista tai teamsistä en ollut kunnolla kuullutkaan, vaikka olin erilaisiin etäkokouksiin osallistunut niin virastoissa kuin kotoa käsin. Ensimmäiset viritelmät olivat tallennusyrityksiä, sillä powerpointille pystyi äänittämään puhetta. Tiedostoista tuli kuitenkin liian isoja eikä niitä voinut tallentaa

opiskelualustalle, joten uusiksi meni – vie oman aikansa ennen kuin itse oppi toimintatavat. Kirjastot olivat kiinni, joten opiskelijoille piti löytää korvaavia aineistoja ja korvaavia tapoja tenttiä. Valtavasti sähköposteja tuli kirjoitettua, puheluja puhuttua ja oltua yhteydessä tekniseen tukeen. Lukukauden loppu vierähti nopeasti, mutta töitä tuli tehtyä käytännössä joka arkipäivä, viikonloput ja pääsiäisloma.

Uusimaa oli suljettu alue maaliskuun lopulta huhtikuun puoleen väliin asti, ja mökeille menon riskeistä puhuttiin julkisuudessa jatkuvasi, kun pelkona oli terveydenhuoltokapasiteetin riittävyys maaseudulla. Kevät tuli vähälumisen talven jälkeen nopeasti, eivätkä tiet olleet huonossa kunnossa, joten meitä alkoi houkutella ajatus päästä Naarjärven mökille. Mökkimme on perinteinen kesämökki, jota ei talvisin voi

Pinja osallistui myös etätöihin.

käyttää eikä se toimi kakkosasuntona, mutta on mökillä sentään sähköt. Onneksemme maakuntarajoja ei tarvinnut ylittää, ja pääsimme valmistelevaan mökkiä kesää varten epätavallisen aikaisin jo maaliskuussa.

Ja valmiiseen mökkiin olikin mukava saapua kesän alkaessa etätöihin kahden tietokoneen, kahden kännykän ja erilaisten härpäkkeiden kanssa. Työn alla oli kahden kirjan toimittaminen (jotka kumpikin ovat sittemmin ilmestyneet). Sääennuste oli lupaavan lämmिन ja sateeton, joten läppäryön vastapainoksi otin kivirappusten kiveytyksen kunnostamisen. Seuranani oli vain Pinja-koira (ks. kuva, muita kuvia ei tullut otetuksi). En nähnyt ketään muutama päivään, ja muutoinkin korona-ajan ankaran sosiaalisen eristäytymisen vaiku-

tukset arveluttivat. Mutta paikanvaihto rentoutti, ja pääsin eroon teknostressistä – pitkiä kävelyjä metsäautoteillä, saunaa ja vedessä vilvoittelua, ruoanlaittoa ja muuta yksinkertaista mökkielämää. Koska en ollut aikatauluihin sidottu, työt tehtiin mökkielämän ehdoilla. Viikko vierähti nopeasti.

Kesäkuun alussa ei ollut etäkoukuksia tiedossa, enkä oikein edes tiennyt, miten zoom toimisi kännykän kautta Naarjärvellä. Nämä tulivat paremmin tutuiksi, kun saavuin mökille juhannusta edeltäväksi viikoksi toiselle etätyörupeamalle. Tiedossa oli lukuisia palaveria, joista eräs alkoi aamukahdeksalta – ei mitenkään ideaalista. Mökillä kun elämänrytmi siirtyy usein myöhemmäksi. Lisäksi mökki pitäisi saada riittävän lämpimäksi ennen kokousta, sillä paikallaan ollessa tulee vilu. Onneksi Naarjärven muut juhannuksenviettäjät tulivat paikall-

le vasta juhannusaatoksi, joten etäkokoukset toimivat pääasiassa erinomaisesti eikä kuvayhteyttä (tyypillinen ohje yhteysongelmiin) tarvinnut katkaista.

Ensimmäisenä koronavuotena vietin aikaa mökillä poikkeuksellisen paljon, mutta Suomen avauduttua heinäkuussa 2020 en enää palanut varsinaisiin etätöihin mökille. Näin kyllä twitterissä kuvan luentosta, joka pidettiin laiturilta käsin. Olisihan se ollut houkuttelevaa kokeilla sitä itsekin, mutta en tiedä olisinkohan halunnut kajautella koko järvelle. Sitä paitsi syksyllä 2020 oli monia aktiviteetteja saatavilla, joita olin kaivannut jo keväällä. Ne eivät voiton etätyöstä syys-lokakuussa. Ajattelin myös, että pimeys tulee aikaisin, ja että mökin vilpoisuus jäädyttää paitsi sormet ja varpaat niin myös mielen.

Palasin etätöihin Naarjärvelle juhannusviikolla 2021, ja silloin

sain tuta millaista kesällä mökillä voi olla. Voimakas ukkosmyräkkä vei sähköt laajalta alueella. Vaikka ne tulivat nopeasti takaisin, mökin pääsulakkeet olivat sökönä, kun salama iski lähistölle säikäyttäen minun pahan kerran. Etätyötekijän tärkeintä mahdollistajaa, sähköä, ei ollut saatavilla ennen kuin apuvoimat tulivat paikalla uusien sulakkeiden kanssa. Vai tapahtuiko tämä vasta heinäkuussa? Myös silloin työskentelin mökillä, vaikka olin periaatteessa lomalla ... jotenkin korona-aikana monet asiat sulautuvat yhdeksi jatkumoksi etätyössä, kun päivät toistavat itseään ja kun työaika ja vapaa-aika eivät erotu toisistaan. Etätyöt mökillä ovat olleet mukavaa vaihtelua arkeen, mutta mieluiten olen mökillä erossa töistä, puuhastellen, ulkoillen, ruokaa tehden ja tietysti järvestä nauttien.

Markku Oksanen

Jaana Joutsen

Lainerannassa toimintaa 20 vuotta

Tieksmäki-Metola-ky-
läyhdistys on perustet-
tu loppuvuonna 2002 –
vuosi 2022 on siis merk-
kivuosi meillekin!

Kaksi vuosikymmentä olemme harjoittaneet kylätoimintaa, ja nimenomaan Lainerannassa. Koska olemme järven rannalla, sauna ja uimaranta ovat olleet näkyvin-
tä ja mikseipä tärkeintäkin toimintaamme. Vuosien aikana saunasta on käyty avannossa yli 8 000 kertaa. Kesäsaunan lauteilla on istuttu yli 2 000 kertaa. Vuosittain sauna on ollut kuumana yleisölle lähes 40 kertaa. Siinä sivussa on kahviteltu tuvassa, syöty jäätelöä ja paistettu makkaraa.

Mitkä ovat Lainerannan kohokohtia viimeiseltä kymmeneltä vuodelta? Joulujuhlat olemme järjestäneet joka vuosi, paitsi 2020. Olem-

me tehneet talkoilla itse tarjoilut. Te, jotka olette olleet mukana, muistatte varmasti Kalevi Kaverisen hauskat joulupuheet. Ja entäpä bingo: siihen jokainen tuo palkintoja, ja niitä on ollut runsaasti. Joulujuhla on ollut jokaisen vuoden lämminhenkinen kohokohta.

Kesän kohokohta on juhannusjuhlat. Alkukesän kaunis luonto, järvimaisema ja aina jännitystä nostattava kokko. Miten Risto Salmi onnistuu kokon sytyttämisessä, pysykö kokkolautta pinnalta vai törmääkö se laituriiin... Juhannusjuhlan muutama tunti tarjoaa kyläläisille, kesäasukkaille ja muillekin kiskolaisille mahdollisuuden nauttia Naarjärven järvimaisemasta.

Elotulet ovat loppukesän juhlamme. Niissä on ollut itse kirjoitettuja ja näyteltyjä kuvaelmia *Näin meil enne*. 2013 esitimme *Tarinoita*

Nallet seikkailivat koronakuivissa, myös Lainerannan laiturilla toukokuussa 2021.

teistä ja mäistä. Siitä jäi mieleen tämä kohta: kaksi miestä istuu saunan lauteilla. Heittävät löylyä kiuksalle (kyllä, meillä oli kuuma kiuks esityksessä), ihmettelevät, misä se Helanteri on. Se on kova mies pommeja pamauttamaan, rotulilla. Ja juuri silloin se Helanterin pommi pamahtaa! Miehet säntäävät ulos saunasta. Tarinahan on tietysti tosi, sillä se kertoi Pommitien rakentamisesta.

Vuonna 2014 kerroimme Elotulilla Hongiston sahan tarinan. Topi Lehtisen ja Heikki Vainion saha vastasi sodanjälkeiseen rakennusbuumiin. Kuvaelmassa ostettiin tukkia, taaplattiin ja haettiin kaupasta Työmies-aski. Kuvaelman aski oli muuten aito – se, jonka Tuo-

misen Hannu oli käynyt ostamassa Hongiston kaupasta. Hongiston saha jäi – toistaiseksi? – viimeiseksi kuvaelmaksemme.

Vuonna 2016 Elotulilla esitettiin luontoelokuva *Järven tarina*. Ilta oli lähes maaginen. Isolla valkokankaalla näimme upeaa kuvaa suomalaisista järvistä. Ja siinä taustalla oli meidän oma järvemme Naarjärvi, tynnenä, auringon viimeisten säteiden värittämänä. Tunnelma oli mykistävä.

Kesän lopussa kutsumme aina kyläläiset saunaan. Saunailloissa on paistettu lettuja ja makkaraa, opeteltu jopa sirkustemppuja ja kuunneltu haitarimusiikkia.

Toiminta Lainerannassa ei ole pelkkää saunomista ja juhlaa. Kaikki, mitä tapahtuu, nojaa talkootyöhön. Ja sitähän me teemme: lämmitämme saunaa, olemme puutalkoissa, maalaamme, auraamme, järjestämme tarjoiluja, paistamme makkaraa, myymme kahvia tai jaamme kyläkirjeitä. Varoja hankimme, jotta voimme ylläpitää tupaa ja rantaa. Kolme kertaa olemme hakeneet Euroopan maaseuturahaston rahoitusta: itse saunatuvan rakentamiseen, esiintymislavaan ja viimeksi vuonna 2016 uimarannan ruoppaukseen ja uuteen laituriin. Koronavuonna 2020 maalasimme tuvan ja kesällä 2021 uudistimme grillikatoksen.

Kymmeneen vuoteen mahtuu paljon tapahtumia ja työtä. Tärkeintä on kuitenkin se, että Laineranta on avoin kaikille. Uimaan voi tulla vaikka keskellä yötä! Tervetuloa!

Jaana Joutsen

Tieksmäki-Metola-
kyläyhdistyksen puheenjohtaja

Josefiina Joutsen

Jaana Joutsen

Näin meil enne – Hongiston sahasta ker-
tovan kuvaelman esiintyjä.

Näin meil enne – tarinoita teistä ja
mäist. Rannassa oli rekvisiittana erilai-
sia kylttejä.

Ranta ruopattiin vasta marraskuun
alussa ja laituri siirrettiin paikalleen
4.11.2016, juuri ennen kuin järvi jäätty.

Jaana Joutsen

Jäät lähtevät vuosikymmen toisensa jälkeen aiemmin

Jäätienlähtöajan seuranta on monelle huvia ja Tieksmäki-Metola-kyläyhdistys on järjestänyt myös veikkauskilpailuja aiheesta. *Nautitaan Naarjärvestä* -kirjassa kerrottiin järven keväisestä jäätten lähdöstä ja sen aikaistumisesta.

Pitkän ajan keskiarvoja tarkastellen jäätten huomataan lähteneen 1951–1970 keskimäärin vapunaattona, 1971–1990 keskimäärin huhtikuun 26. päivä sekä 1991–2010 keskimäärin jo 20.4. Vuonna 1990 jäät lähtivät ennätysaikaisin, joten se,

kummalle puolelle kyseinen vuosi sijoitetaan vuosikymmeniä vertaillaessa, heiluttaa näiden jaksosten keskiarvoja.

Kausi 2011–2022 kattaa 12 vuotta. Tällä tuoreimmalla jaksolla koettiin sellainenkin kummajainen, ettei talvella 2019–2020 pitkäkestoisista, ”oikeaa” jäätä muodostunut ollenkaan. Pekka Korpelan havaintojen mukaan heikkoa jäätä oli jonkin kerran. Pisin jonkinlaisen jään ajanjakso oli joulukuun 2019 ensimmäisestä päivästä 29:nteen. Jään puutteen takia keväistä jäättenlähtöä ei ollut ollenkaan. Kun jätetään 2020 poikkeuskevät huomioimatta, jaksosta 2010–2022 keskiarvo oli silti ennätysellinen 15.4.

Jäät lähtevät Naarjärvestä ja samoin muistakin vesistöistä koko ajan aiemmin heijastellen keväiden muuttumista entistä lämpimämmiksi. 1960- ja 1970-lukujen (1961–1980) huhtikuuden keskilämpötila oli Ilmatieteen laitoksen mittausasemalla Salon Kärkässä +3 astetta, 1980- ja 1990-luvuilla se kohosi +4,2 asteeseen sekä 2000- ja 2010-luvuilla jo +4,9 asteeseen.

Jäättenlähtötietoja ovat kirjanneet nyt jo edesmennyt Iitto Salomaa ajalta 1951–2004 sekä Seppo ja Raija Nurminen 1994 lähtien. Pekka Korpela on verrannut havaintoja muistiinpanoihinsa ja täydentänyt tietoja.

Jäättenlähtö on hiukan tulkinanvarainen asia: se tapahtuu usein muutaman päivän aikana, kapeissa osissa hieman myöhemmin kuin eteläpään aukealla ja niin edelleen, joten päivämäärät ovat väistämättä jossain määrin kompromisseja.

Pekka Salomaa

Naarjärven jäättenlähtö

2013	29.4.
2014	4.4.
2015	31.3.
2016	6.4.
2017	10.4.
2018	21.4.
2019	12.4.
2020	-
2021	10.4.
2022	27.4.

Lähteet

- Havainnot vuosilta 1951–1993 (–2004) Iitto Salomaa
- Havainnot vuosilta 1994–2022 Seppo ja Raija Nurminen

Riistakameran nappaamaa

Suonion Saha ja Höyläämö

Laadukasta puutavaraa kaikkiin tarpeisiin; sahatavara, paneelit, lattialankut – myös maalattuna. Meiltä myös kestävät ja luonnolliset terassilaudat lehtikuusesta. Myös erikoistoimituksia.

**Puutavaraa
joka tarpeeseen**

Naarjärventie 77, 25160 Tuohittu

☎ 0500 128 956 ✉ esuonio@smail.fi 🌐 suonionsahajahoylaamo.fi

Metsä-Kistolan tilalta Tuohitusta

KUIVAA KOIVUKLAPIA TAKKAAN JA SAUNAAN

Tarjolla kuivaa koivuklapiä joko 1,5 m³ jättisäkissä tai peräkärnyssä irtotavarana. Hinta 50 € / m³ sis. alv 24 %. Kuljetus Naarjärven alueella 20 €. Noudettavissa myös omalla kärnyllä.

Tilaukset Aarno Salaspuro puh. 050 522 3564 tai sähköpostilla aarno.salaspuro@gmail.com

Nyt tiet ja pihat kuntoon!

Hoidamme tie- ja pihaurakat ja kunnossapidon Lounais-Suomen alueella Kaukola, Tuohittu, Salo, Perniö, Muurla, Kisko jne. Sopimuksesta urakoimme myös muualla.

- ✓ Kaivuutyöt, maansiirrot, maisemoinnit
- ✓ Sepelit, hiekat, mullat, myös pienemmät määrät
- ✓ Monipuolisella kalustolla
- ✓ Talvikunnossapidot, lanaukset

☎ Ari Sirkiä 0400 625 207

Katso toteutuksiamme tiekuntoon.fi!

